

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljave je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10— K
pol leta 5— „
četrt leta 2-50 „
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljnja izvršenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravištvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

IZ ZAVEZE AVSTR. JUGOSLOVANSKIH UČITELJSKIH DRUŠTEV.

Vodstvo Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev je sklenilo na svoji seji dne 1. junija t. l., da preloži iz tehtnih in važnih vzrokov slavje 25letnice Zaveze na 6. in 7. septembra 1913.

Sredi meseca avgusta je navadno velika vročina. Ljubljana se izprazne, kdor le more, beži iz mesta na letovišče. Ker nameravamo ob 25letnici prirediti jubilejni koncert, bi bil ta čas za prireditev koncerta skrajno neugoden.

Določili smo bili tudi, da naj se vrši 25letnica dne 13. in 14. avgusta — tik pred vsesokolskim zletom — le zaradi čeških, poljskih in hrvaških tovarišev, da bi se bili lahko udeležili obeh slavnosti. Ker se pa letos ne vrši vsesokolski zlet, lahko preložimo našo skupščino na poznejši čas.

Kakor znano, zboruje ob času naše 25letnice tudi Zveza slovanskega učiteljstva v Avstriji. To zborovanje se vrši dne 5. in 6., mi pa zborujemo 6. in 7. septembra t. l.

Vodstvo Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.

VIL. RUS, L. JELENC, FR. LUZNAR,
tajnik. predsednik blagajnik.

Naš zadnji uvodnik je zbudil splošno pozornost in splošno odobravanje, kar nam pričajo številna pisma, ki so nam došla od vseh strani naše domovine. Vse te izjave se končujejo s pozivom, da je treba takoj na delo za ureditve in imenovanem članku označenega namena! — Značilno je, da je naš poziv, oziroma načrt prezrlo vse slovensko časopisje vseh barv in struj, tako da se v nas utrja prepričanje, da smo vedno bolj osamljeni v težkem svojem boju za eksistenco. Vajeni smo temu; nič ne de! Pa bo toliko slajše čuvstvo prevevalo vse naše vrste, ko pridemo do svojih pravic sami z lastnim delom in naprom! Zlato se izkuša v ognju — prijatelj v nesreči! Ne obupajmo — delajmo naprej!

Ukaz, ki je ostal na papirju.

»Slovenski Branik«, ta izborni list za obmejne Slovence, piše:

»Ko sem te dni brskal po šolskem arhivu, sem naletel na zanimivo ministrsko naredbo, izdano leta 1848., ko so za nekaj mesecev padli pod pritiskom probujene narodne svobodne volje sužnji okovi. Nadzorniki so poročali tedaj podrejenim šolskim vodstvom: Visoko c. kr. ministrstvo na Dunaju je z ukazom z dne 2. k. m. št. 5692, doslovno odredilo naslednje, da se po tem uravnajo ljudske šole že v prihodnjem šolskem letu: V ljudskih šolah, h katerim se prištevajo najnižje šole s tremi razredi glavnih šol vred, naj se daje v bodoče pouk učencem v njihovem materinem jeziku. To naj se, ako ni nobenega zadržka pri učiteljih in učencih, takoj začne, v nasprotnem slučaju naj se za izvršitev tega ukaza nemudoma vse potrebno ukrene, in sicer tako, da se imenovana naredba v začetku prihodnjega šolskega leta 1849, kjer ni nepremagljivih zaprek, poleg trivialnih šol vsaj v prvem razredu glavnih šol izvrši.«

Nad 60 let je minilo, odkar je bil izdan ukaz, da naj se povsod po naših krajih poučuje deca na naravni podlagi, t. j. v materinem jeziku; a ta ukaz še vedno čaka izvršitve. Na tisoče slovenskih otrok po Koroškem, v Istri in v Trstu mučijo s

tujščino, in zdi se, kakor da bi bili zamenjani vsi napor, da bi vsaj v ljudski šoli na vsej črti zavladal materinski slovenski jezik. Kdaj se izvede ukaz, ki je prispel z Dunaja že leta 1848?

Tudi ta zgodovinska resnica nam iznova priča, da smatrajo nas Slovence za manj vredno pleme, ki nam je že dovolj, ako nam dajejo pravico samo na papirju!

Škoda, da ni več grmad!

Našim klerikalcem ne zadostuje več njih, moderna inkvizicija, to je izstradanje političkih nasprotnikov, ampak si prav gotovo žele nazaj grmad, kjer bi cvrli vse neposlušne ljudi, osobito napredne učitelje. Drugače si ne moremo toimačiti članka, ki ga je pobožni »Slovenec« v svoji 119. številki pod jokavim naslovom »Daleč smo prišli!« posnel po veleučencem »Času«, kakor smo to že povedali zadnjič.

»Učiteljski Tovarish« namreč proslavlja v enem zadnjih podlistkov slavnega italijanskega tednika in mučenika Giordana Bruna, ki so ga tedanj rimski nestrpnosti radi njegovih svobodnih idej sezgali na grmadi. —

Sedaj pa pride »Uč. Tovarish« — to po mnenju naših klerikalcev zakotno glasilo naprednega učiteljstva — ter se upa svojim bralcem, ki so skoro vsi odvisni od milosti inkvizitorske S. L. S. — proslavljati »umazanega cinika in razuzdanega libertince Giordana Bruna!« Med vrstami seveda pa kliče »Slovenec« in tudi učeni »Čas« vse grmadnike, naj vendar kako pritisnejo s svojimi strelami in biči na učiteljstvo, da ne bo čitalo takih člankov in da se »Učit. Tov.« vendar kako spravi na grmado.« (Res, daleč smo prišli!)

Kranjsko učiteljstvo je »Slovenec« preomahljivo. — Ta udarec lahko vtaknejo v žep veterjaški Slomškarji, toda napredno učiteljstvo si odločno prepoveduje tak očitek od strani blebetavega »Slovenca«, v katerega taboru kar mrgoli vrlih značajev izvenučiteljskih vrst!

Tudi mu je (»Slovenec« namreč) kranjsko učiteljstvo v političkih vprašanjih premalo razsodno, zato pa bi mu morali vreči za vrat uzdo, za katero bi držali političko zreli fajmoštri in zbesneli kaplanje. Toda to so stvari, po katerih se edine lahko kolca.

No, mi se ne bomo pričakali z učenim »Časom« in na »Slovenec« članke, polne nazadnjaških tendenc, bomo zrlili le s pomilovalnim nasmehom. Toliko pa lahko rečemo, da bi se danes Giordano Bruno lahko skrtil (če bi bilo treba seveda) v vsaki drugi hiši na Kranjskem, dočim se v svojem času ni mogel niti v vsej Evropi. — Čast njegovemu spominu! —r—

Šolska mizerija na Koroškem.

Šolska mizerija na Koroškem je že dospela do vrhunca. Koliko reformnih apostolov se je javilo po časopisih, a noben ni prinesel kakšnih pozitivnih predlogov. Komedijo sta aranžirala Steinwender in Poltnig s tem, da sta se besno zaletavala v učiteljstvo. A kaj sta dosegla? Nič! Kazalo je v začetku, da se bo gospoda v deželnem šolskem svetu resnično prijel preosnove ljudskega šolstva. A kako bodo delali, če ne poznajo ljudstva in njegovih potreb?!

Učitelje samo nastavljajo kakor agente za nemškutarijo, ne oziraje se na sposobnost posameznika. Nemškutarji seveda le podpirajo stolčke celovškemu motogcem, ljudstvo kot tako pa jim je deveta briga. Zasmehujejo stare, poštene, slovenske običaje in ščuvajo sploh vse Nemce proti nam. Nasprotno pa slovenskim učiteljem časopisi in nemški zagrizenci privedajo imena hujskačev, čeravno so miroljubni in pravi poznavalci težav slovenskega ljudstva. Sovražijo pa jih vendarle iz nemumnih razlogov.

Ker niso večši slovenščini, bi si mislil človek, da bodo še bolj vestni pri uradih. A tega čakaš zaman, nasprotno, to je glavni pogrešek, to je povod, da nam merijo pravico helotov. In njih lenoba je vzrok njihovim krutim nastopanjem.

Kako se uče slovenščine, nam sijajno dokazujejo celovški kurzovci. Preschern, žal temu imenu, jim vliva slovenščino, pa seveda le bolj redko, ker je sam ne zna. Pridržano naj bo nam navesti slučaje Preschernovega znanstva ob drugi priliki. Sicer se pa gospod Preschern še precej trudi, lovi učitelje po mestu, jih izprašuje, da ima kaj gradiva za Volksratove seje. To je vobče znano, da tisto, kar on predlaga na učiteljišču, ni piškavega oreha vredno. Naravnost smejeti se moramo, če se spominjamo Preschernovih prismodarij. Enkrat nam je hvalil v blaženi nemščini različna nemška piva, drugikrat pa se je pobahal, kako zna zavračati bindišarske kmete, pa takih neumnosti še več. Minula je ura, da nismo slišali niti ene slovenske besede. To smatrajo Celovčani za pouk v slovenščini.

Da iztrebijo slovenščino iz vseh šol, so nastavili v deželnem šolskem svetu trdega Nemca za nadzornika. Benda je bil ljudskošolski učitelj. O reformi ljudskega šolstva zna imenitno molčati. Dozdej v okviru šolske obveznosti še ni dosegel nobenih sredstev za izboljšanje učne smeri. Imamo izdelane sicer primerne načrte, ki bi ljudstvo gotovo umirili in splošno zadovoljili. A kaj bomo jim usiljevali stvarne predloge, ker dobro vemo, da hočejo pod pretvezo reforme samo ubijati učiteljske stanovske pravice. Radovedni smo, kako dolgo bodo še iskali, ponujamo se pa tudi ne, ker dobro vemo, da vse, kar izhaja od nas Slovencev, Nemci odklonijo.

Pravijo, da so že precej reformirali. To je tudi istina. Nastavili so nekoliko nemških učiteljev za glavne učitelje na učiteljišču in priliznjene Metnitz-Heinove pristaše za nadzornike in nekdanjega ljudsko šolskega učitelja Benda povišali za deželnega šolskega nadzornika, s katerim celovški oligarhi prav po svojem pome-taju.

To je značilno za nemško politiko, da razpravljajo v časopisih na dolgo in široko o proletariziranju znanstva. Vpijejo, da ne v študije z deco, ker je vse prenapolnjeno, promovirani doktorji, da prosijo službe za izprevodnike uličnih železnic. Dejstva pa nam kažejo vse druge reči. O tem pa drugikrat.

Agitirajte, pridobivajte novih naročnikov za naše liste, ki so:

Učiteljski Tovarish - - - -
- - - Popotnik, Zvonček.

Iznova pozivamo vsa okrajna učiteljska društva, naj store svojo dolžnost v polnem obsegu! Vsi na delo!

Iz naše organizacije. Štajersko.

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem. Dne 27. maja t. l. je poslala Zveza vsem okrajnim učiteljskim društvom okrožnico z besedilom resolucije, ki se naj predlaga pri vseh letošnjih uradnih učiteljskih konferencah. Društva naj pridno razpravljajo o predlogih, sprejetih na zadnjem delegacijskem zborovanju v Celju, ter se ravnajo v skupnem delovanju z nemškimi tovariši-po nasvetih konjiškega učiteljskega društva. — Posebno poziva Zveza učiteljstva, da upošteva predlog, objavljen v 21. številki »Učit. Tovarisa« pod številko 9., ter razvije živahno delovanje med ljudstvom za izboljšanje našega gmotnega položaja. O vseh storjenih korakih naj obveščajo okr. učiteljska društva, oziroma posamezniki vodstvo Zveze.

Književnost in umetnost.

»Pred vaškim znamenjem«, ljudska igra v 4 dejanjih, je naslov novi knjigi, ki je ravnokar izšla. Knjigo, ki je poučne in vzgojevalne vsebine ter je jako pripravna za šolsko mladino, je spisal tov. Leo Pibovec, učitelj na Jesenicah. O njej so se izrekli razni šolniki jako pohvalno, in njihovo mnenje je, da bi ne smela manjkati v nobeni šolski knjižnici. Zlasti preprosto ljudstvo in dorasla šolska mladina bo čitala to vzgojno delo s pridom. Igra je tudi posebno pripravna, da jo pod vodstvom učiteljstva uprizori dorasla mladina ob raznih šolskih slavnostih. — Naslovno stran na platnicah je naslikal naš domači slikar g. Tratnik. Knjiga obsega 68 str. v obliki 12 x 17 cm. Priporočamo!

Matica Slovenska izda za leto 1913. sledeče knjige: 1. Zabavna knjižica. (Iz viren slovenski roman.) — 2. Anton Funtek: Tekma. (Drama, ki se je z lepim uspehom igrala v Ljubljani in v Zagrebu.) 3. Štrekelj: Glonar: Slovenske narodne pesmi, 15. snopič. — 4. Srbo - hrvaške narodne pesmi (o Kosovem, Kraljeviču Marku itd.) v uredništvu prof. dr. Branka Drechslerja. (Knjiga bo imela obširen uvod o motivih jugoslovanskega narodnega pesništva ter stvaren ter jezikoven tolmach. Dodana bo praktična slovnica srbohrvaškega jezika za Slovence.) — 5. Mencinger: Izbrani spisi, II. zvezek. — 6. Dr. Šlebinger: Slovenska Bibliografija (zadnjih 6 let). — Poročamo obenem, da izda »Matica Hrv.« za leto 1913. med drugim »Izbor Aškerčevih pesmi« (s filozofskim uvodom prof. dr. Bazale) in veliko zgodovino hrvaške literature.

Politiški pregled.

* Uspehi Nemcev na Kranjskem. Nemka Kamila Theimerjeva je občevala mnogo z dr. Krekom, dr. Sušteršičem, posl. Povšetom ter spoznala docela klerikalne političke voditelje na Kranjskem. Razkrila je med drugim, s kakimi intrigami proti Povšetju je prišel dr. Sušteršič do mesta dež. glavarja. Nemci v Ljubljani so bili v skrbeh, da bi kaj teh razkritij prišlo v nemške liste; zato so jim razposlali okrožnico, v katerih prosijo, naj se nič ne piše proti S. L. S., pospeševateljki nemštva na Kranjskem. Nemci pravijo, da so s pomočjo klerikalne stranke dosegli: 1. Da so znani septembrski dogodki ostali brez škode za kranjsko nemštvo. — 2. Sedem nemških zastopnikov v mestnem

svetu ljubljanskem. — 3. Državna policija. — 4. Da deluje deželni šolski svet v skrajno nemškoprijaznem duhu. — 5. Da so vodila mesta drž. uradnikov v Ljubljani v naših, t. j. nemških, rokah. — In pravijo: »Moramo odkrito priznati, da niti sami svojih nacionalnih teženj ne bi mogli bolj pospeševati, kakor jih faktično pospešuje S. L. S.« — To je dar dr. Šusteršiču za 50. rojstni dan 29. maja 1913.

* **V poslanski zbornici** na Dunaju je poleg drugih govoril tudi dr. Rybař, rekoč: »Le sovraštvo proti Jugoslovanom in strah pred njimi je vodil naše državniške. Hoteli so, da zabijejo klin med Jugoslovane in najsi pri tem propade tudi Avstrija. Zato so ustanovili Albanijo, V Trstu, na Koroškem in Spodnje Štajerskem nam ne dovolijo niti privatnih ljudskih šol, a Albancem hočejo ustanoviti šole, da, celo univerzo. V nemških krogih se kaže silno sočustvovanje za Albance. Nemški listi tožijo o grozodejstvih in grozovitostih, ki so jih baje zagrešile zavezniške armade, in prinašajo strahovite stvari o obleganju Skadra. Celo streljalo se je proti Skadru, in celo ogenj je nastal v mestu. Naše simpatije napram balkanskim našim bratom niso v nikakem nasprotju z našimi dolžnostmi kot avstrijski državljani. Ostali bomo zvesti Avstriji, dokler bo v prid in interes, da ostanemo v njej. A nikakor ne zahtevajte od nas več nego je mogoče. Pustite nas, da se v miru razvijamo gospodarsko, kulturno in politično, in videli boste, da bodo Slovani in posebno še Jugoslovani veliko boljši patriotje kakor razni hurapatriotje, ki nastopajo sedaj. — Govornik konča: Upam, da bo vodila edinstvo Jugoslovane v skupnem boju za skupne pravice.

* **Dalmatinski učitelji-rezervisti.** V seji poslanske zbornice je brambni minister Georgi odgovoril na interpelacijo nekaterih dalmatinskih poslancev, da bodo dalmatinski učitelji-rezervisti v najkrajšem času odpuščeni, da se zopet lahko prične redni pouk na ljudskih šolah.

* **Delni odpust čet iz Bosne.** »Militärische Rundschau« poroča, da je cesar odredil, da se imajo nazstarejši rezervni in nadomestni rezervni letniki 1902—1905, dalje družinski očetje, edini sinovi vseh letnikov, ki so bili svoječasno poklicani v Bosno, Hercegovino, oz. Dalmacijo pod orožje, nadomestiti z mlajšim rezervnim in nadomestnim rezervnim moštvom, v kolikor je to mogoče. Odpustitev se izvrši na ta način, da bo starejše rezervno moštvo odpuščeno šele takrat, ko nastopi mlajše moštvo.

* **Znižanje pridobninskega davka.** V seji poslanske zbornice je izjavil finančni minister vitez Zaleski, da se popolnoma strinja z načrtom, da naj v očišled slabim posledicam balkanske krize kompetentne deželne oblasti v upoštevanju vrednih slučajih dovolijo znižanje pridobninskega davka.

* **Novi nemški narodni sveti.** Kakor poročajo »Freie Stimmen« iz Celovca, so se ustanovili v zadnjem času nemški narodni sveti za Trst, Primorsko in Tirolsko. Kakor je znano, so nemški narodni sveti tisti činitelji, ki po naših slovenskih krajih ustanavljajo nemške šole; širi nemška društva in ima prvo besedo pri nastavljanju uradnikov po raznih državnih uradih.

Srednješolski vestnik.

** **17 dijakov izključenih zaradi narodnosti.** V poslednjih dveh mesecih je bilo na srednjih šolah v severni Ogrski izsledovanje proti celi vrsti dijakov slovaške narodnosti. Poizvedovanje so opravljali profesorji in ponekod tudi tajna policija. In kaj je ta mladina zakrivila? Edino to, da se je vzgajala v materinem jeziku, da so si dijaki raznih gimnazij dopisovali in da so žrtvovali nekaj vinarjev za Rdeč križ v prid balkanskim Slovanom. Zaradi teh »zločinov« je bilo torej izključenih 17 slovaških dijakov, od teh štirje iz vseh madjarskih zavodov. Kakor poročajo češki listi, odide večina izključenih dijakov v Prago, jer se bo pač neovirano zgajala v materinščini in si lahko slovaško dopisovala. S takim nasiljem pa naduta madjarska klika ne bo zatrla Slovakov, ampak le boljbolj vzbujala narodno zavest med njimi.

** **Novo srednje šole v Bosni.** V šolskem letu 1913/14 namerava bosensko-hercegovska vlada osnovati novi realni gimnaziji v Bijelini in Lijevnu. V Sarajevu poleg dosedanje višje realne gimnazije otvorijo še tretjo realno gimnazijo.

Obrambni vestnik.

** **»Poparjene so bile«** — pravi listič slovenskih katehetov — »vsled imenovanja novih okrajnih šolskih nadzornikov ponosne glave liberalnih učiteljev, ki so

gojile na tihem skromno upanje, da se bo morda le še dalo splezati do kakšne časti; toda višje glave so tako ukrenile, da ljudje, ki prisegajo na pisavo liberalnega učiteljskega tednika in njegovih tovarišev, ne sodijo v oskrbnitvo slovenskega šolstva na Kranjskem, Če c' è da fare ora?« — Kaj? Izbrati treba iz korita par plev, predlagati jih — pa so novi nadzorniki, ne oziraje se na njihovo zmožnost. In izbrali so izmed slabih dva — ils peuvent se donner la main — dva, ki sta res par. Omenjeni listič pravi, da »so se jim že zdavnaj »cedile sline« (izraz je prav poetičen) po nadzorniških mestih. To pa verujemo! Vprašajte le Janeza Polaka, kandidata tertio loco, koliko — da govorim po vaše — sline je ravno on precedil! Vprašajte tudi druge p. n. kandidatè, kako so zavistni novo imenovanima! In kje, gospodje koritarji, se precedi več sline, nego ravno pri koritu? Zakaj so se razni Polaki, Štruklji e tutti quanti sramotno prodali — če ne zato, ker so se jim »cedile sline« po koritu. Končno pripominja omenjeni listič, da bodo oni povzdignili šolstvo. Bože moj! Vsak korak vas izdaja, da delate ravno nasprotno. Samo dejstvo, da ste imenovali v »oskrbnitvo« slovenskega šolstva take veščake, govori cele foliante. Vi ne bodete povzdignili slovenskega šolstva niti do nivoja plitvega korita!

Kranjske vesti.

—r— **Kako plačujejo klerikalci učiteljsvo.** Prejeli smo iz neučitelj. krogov: Pretečeni teden so imeli gojenci iz gluho-nemnice prvo sv. obhajilo v šentpeterski cerkvi v Ljubljani. Vsak še tako nerazumen človek mora spoznati in priznati, koliko truda in težav imajo ubogi učitelji iz gluho-nemnice s temi gojenci, preden jim razvijajo pravi razum. Koliko potrpljenja morajo imeti z njimi ti moderni sužnji, preden se te v vseh predmetih zadostno podučijo ter se jih pripravi do tega, da so enaki človeški družbi. Marsikdo si bo pri tem mogoče mislil: »Zato bodo pa učne osebe odlikovane; poleg tega se jim bodo pa še plače izboljšale!« Toda čujte sedaj! Vsega tega ni nič, ne odlikovanja, ne izboljšanja plače in kakor je razvidno iz brošure »Dejanja govore«, niti tiste beraške draginjske doklade niso bili ti mučeniki deležni. Nasprotno je pa dobilo priznanje vodstvo klerikalne trg. šole od naučnega ministrstva. Radovedni smo, zaradi kakih zaslug? Tukaj ni potrebno samo omenjenih učnih oseb odlikovati, temveč mora se jim poleg odlike tudi plače zvišati, ker tudi najbolj potrpežljiv človek pri najboljši volji ne more s praznim želodcem delati, še manj pa poučevati. Resničen je tukaj pregovor, ki pravi: Kaj pomaga, če je hiša kot grad, pa notri je glad. Mogoče se jih bo pa vendar kak človek spomnil, da se jim njih stan izboljša?

—r— **Tri okrajna učiteljska društva** še niso poslala določene prispevka za »Spomenico o položaju kranjskega učiteljsstva«. Prosimo, da stori vsako društvo svojo dolžnost. Vsi za enega in eden za vse! V sloji je moč!

—r— **Nemški prevod »Spomenice«** je že v tisku; prav tako tudi češki prevod, ki ga je preskrbela »Slovanska učiteljska zveza« v Pragi.

—r— **Dne 15. junija letos** odkrije Učiteljsko društvo za litijski okraj, spomenik bivšemu svojemu članu, pokojnemu učitelju Del Cottu na Sveti Gori. Spomenik se odkrije po sv. maši ob 11. dopoldne. Pokojnik je bil zlata duša, vrl tovariš, kremenit značaj. Naj ne izostane noben učitelj, nobena učiteljica! Ob tej priliki priredi litijska podružnica planinskega društva svoj izlet na Sveto Goro. Pričakuje mo torej obile udeležbe.

Štajerske vesti.

—š— **Društvo »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks«.** Odbor sporoča: Dne 28. marca t. l. je umrla članica gospa Brigita Staudova iz Gradca. Glasom § 3. a) d. p. je treba plačati posmrtni donesek po 2 K za ta 112 smrtni slučaj — v tekočem letu 4. — tekom meseca junija.

—š— **Poročil** se je dne 4. t. m. tov. Ahacij Koprivc, učitelj pri Mariji Snežni, z gospodično Mino Šumenjakovo, učiteljico pri Sv. Ani. Bilo srečno!

—š— **Prave besede je zapisal** v zadnji »Straži« profesor bogosl. dr. Fr. Kovačič v svojem ostrem odgovoru na izvajanja »Glasnika najsvetejših src.« To glasilo abstinence se zaganja v štajersko Sv. vojsko — protialkoholno društvo — češ, da je odbor preveč »učiteljski«, dasi ravno je v tem odboru le en učitelj kot oficialni zastopnik tega stanu. Dr. Kovačič se seveda postavlja na edino pravo stališče, da to društvo ni politična organizacija in da je ravno učiteljsvo poklicano, da že v mladini skrbi zato, da se strast po alko-

holu ali iztrebi ali pa vsaj omeji. Prav pravi, če zaključuje svoje izvajanje z besedami: »Ne iščite torej dlake v jajcu, ampak delajte rajši z besedo, s peresom in zgledom proti demonu alkoholu!«

—š— **Štajerski deželni šolski svet** je v seji dne 31. maja 1913 imenoval: učiteljico Marijo Staudeggerjevo za def. učiteljico v Rogoški Slatini, prov. učitelja Rudolfa Gobca za def. učitelja pri Sv. Vencleslu, prov. učitelja Friderika Zinnauerja za definitivnega učitelja pri Sv. Jakobu v Slov. gor., prov. učitelja pri Sv. Marjeti ob Pesnici Friderika Vauda za def. učitelja, istotako Božidarja Gsellmanna v Makolah, dalje provizorično učiteljico pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Ivanko Kocmutovo za definitivno učiteljico; za nadučitelja v Dramljah je imenovan dosedanj šolski vodja v Virštanju Fortunat Jelovšek. Prestavljena je definitivna učiteljica v Selah, Karolina Kotzmutova k Sv. Urbanu. V začasni pokoj je stopila def. učiteljica v Makolah, Marija Thumova in v trajen pokoj začasno vpokojena učiteljica Marijana Vrečkova.

—š— **Iz učiteljske službe.** Mesto definitivnega učitelja je razpisano pri Sv. Benediktu v Slovenskih goricah (II. plačilni razred); pri Sv. Juriju v Slovenskih goricah (II. plačilni razred). — Na državnih gimnaziji v Celju se razpisuje učno mesto za naravoslovje kot glavni predmet in matematiko in fiziko kot postranski.

Goriške vesti.

—g— **Nagle smrti je umrl** v Levpi tov. Emil Hojak, tamkajšnji učitelj. V soboto so našli mrtvega v postelji. Zadel ga je kap. Hojaku, ki je bil star komaj okoli 25 let, se ni poznala nobena bolezen; zato je še toliko bolj vsakega presenetila njegova tako nenadna smrt. Pokojnik je bil doma iz Čepovanske občine. Naj počiva v miru!

—g— **V Sv. Križu** bo slavnost, ki jo priredi šolska mladina v nedeljo, dne 15. junija, na grajskem dvorišču. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina: Stojišča 30 vin. Sedeži 80 vin., otroci 10 vin. Ker se ves dobiček uporabi za šolske potreščine ubožnim otrokom, se preplačila hvaležnim srcem sprejemajo. K polni udeležbi vabi mladina. V slučaju slabega vremena se slavnost preloži na poznejši čas.

—g— **Imenovanje v učni stroki.** Minister za uk je imenoval suplirajočega učitelja učiteljicu v Gradišču, Higinia Valdemarina, pravim učiteljem na omenjenem zavodu.

—g— **Udarec s kopitom.** Šolarja Lucijana Marego iz Majnice je udaril konj s tako silo s kopitom po glavi, da mu je natrl lobanjo. Hudo poškodovanega dečka so spravili v bolnišnico usmiljenih bratov v Gorici.

—g— **Umrja** je v umobolnici v Gorici gospa Terezija Goljeva, nadučiteljica soproga. Pogreb je bil v Zaloščah. Preostanim naše iskreno sožalje!

—g— **Pri ustnih zrelostnih izpiti** na goriški gimnaziji bo predsedoval vladni svetnik Frid. Simzig, na realni šolski svetnik I. Hendrych. Ustni zrelostni izpiti se prične 7. julija in trajajo na realki do 12., na gimnaziji do 14. julija.

—g— **Rozina - Finšger.** Preiskava proti njima je končana. Kakor kaže, se bo vršila potorna razprava proti njima že v potratnem zasedanju, ki se prične 23. t. m. Razprava bo trajala par dni.

—g— **Razpisana učiteljska mesta v goriški okolici.** C. kr. okr. šol. svet razpisuje za okraj Gorica-okolica tale mesta za učitelje in učiteljice v definitivno nameščene: I. Nadučiteljska mesta na dvorazrednicah: na Banjšicah, v Biljah, Cerovem, Kalu, Lokovcu, Šmarjah, in Vogerskem, II. Učiteljska in ob enem voditeljska mesta na enorazrednicah: v Batah, Gojačah, Kostanjevici, Lomu, Murovcih, Otlici, Plaveh, Podsobotinu, Ravneh, Šebrljaku, Teyčah, Vrhu nad Kanalom, Vrtovinu, Zapotoku. III. Mesta potovalnega učitelja: Srednje - Kambreško, Podlaka - Lokovec, Levpa - Zavrh. IV. Učiteljska mesta na večrazrednicah: v Čepovanu, Grgarju, Kanalu, Kojskem, Lokvah, Prvačini, Rihenbergu, Sv. Križu, Solkanu (2 mesti). V. Mesta za učiteljice: v Ajdovščini, Banjšicah, Cerovem, Kalu, Kamnjah, Kronbergu, Lokovcu, Opatjmselu, Rihenbergu, Skrljah, Vitovljah, Zaloščah.

—g— **Narodno-obrambno delo na Goriškem.** Akademično fer. društvo »Adrija« v Gorici objavlja poziv na goriške Slovence, v katerem kliče na nujno potrebno narodno-obrambno delo. Poudarja na čelu oklica, da so nas politički boji zadnjih let popolnoma odtegnili od obrambnih naših pozicij ob meji Furlanije. Meja Krmin-Ločnik-Gradišče-Tržič-Devin se nam krči boljbolj. Te postojanke so življenskega pomena za goriške Slovence. Treba se brigati zanje s stikom s slovenskim ljudstvom potom predavanja, raznih priredi-

tev, potom knjižnic in čitalnic, katere je sklenilo ustanoviti društvo »Adrija«. Obratja se do rodoljubov za prispevke v denarju in knjigah. — Vse hvale vredno je započeto delo akad. društva »Adrija«. Narodno-obrambno delo je bilo res docela zanemarjeno; treba začeti energično delo v obrambo mej. Naj ima trud »Adrijašev« obilen uspeh!

—g— **Iz Kobarida** poročajo: Minole nedelje, dne 25. m. m. so priredili goriški učiteljski pri nas koncert s plesom v prid dijaške kuhinje v Gorici. Prišlo je okoli 60 dijakov, ki pa niso vsi sodelovali, ampak so se pridružili le kot izletniki. Di-jake je spremljalo več gospodov; med njimi je bil tudi g. ravnatelj Bežek. Koncert je v vsakem oziru nad naše pričakovanje uspel in se moramo zahvaliti dijakom, da so nam pripravili za nas nenavaden užitek. Vse točke, pevske in godbene, so ugajale prav dobro, posebno smo občudovali Sancina — solo na vijolini — ki je dokazal, da tiči v njem veliko umetniškega duha. Po koncertu je bil ples, a ne dolgo; žal, da so se morali trudni dijaki podati k počitku.

—g— **Gospodinja šola v Tomaju,** ki jo vzdržujejo šolske sestre, prosi, da bi sprejela to šolo dežela v svojo upravo. Zadeva pride pred prihodnji deželni zbor.

Tržaške vesti.

—t— **Atentat na Ciril-Methodovo šolo na Acquedottu v Trstu.** V ulici Acquedotto št. 20. se nahaja šestrazredna ljudska šola Družbe sv. Cirila in Metoda. Tam je tudi deška in dekliška trgovska šola. — Dne 29. pret. m. zvečer okoli 8. ure je stopila ena izmed gojenk iz razreda na hodnik odpret plin pri plinovem merilniku. V tem sta prišla na hodnik dva mladeniča, stara kakih 20 let in sta povprašala učenko, ali ne stanuje morda v tem nadstropju neki Lampes. Gojenka je povedala, da je v tem nadstropju slovenska šola, kjer ne stanuje nihče. Nato sta se obadva mladeniča informirala, kje so šolske sobe in kje pouke. — Učenka je nato odprla plin in odšla zopet v šolsko sobo, kjer je poučeval eden izmed učiteljev dekliške trgovske šole. Nekaj minut pozneje je prišla slučajno po hodniku Ana Črnagojeva, učiteljica na Ciril-Methodovi šoli, in je zagledala na koncu veže pred vrati velik plamen. Poklicala je tovarišice in tovariše. Vsi so nato tekli na mesto in so še pravčasno pogasili ogenj; zgorel je samo podnožnik pri vratih. Plinov številnik, ki je bil v bližini, je bil že nekoliko osmojen in razgret od plamena. Pretila je torej grozna nesreča — eksplozija. Brez dvoma je bil to tudi načrt in namen požigavec. — Kakih 60 oseb bi bilo lahko prišlo ob življenje. Tista dva človeka sta bila Italijana! Laški listi seveda trdijo, da Italijani niso nameravali nobenega atentata na slovensko šolo. Kdo jim to le verjeme?

—t— **Razpis štipendije.** S početkom šolskega leta 1913/14, se razpisuje štipendija iz ustanove Viljema vitezpa pl. Räcke v znesku K 138.60. Pravico in prednost za uživanje te štipendije imajo le sinovi članov »I. vojaškega veteranskega društva Cesar Franc Josip I.«, ki obiskujejo c. kr. državno obrtno šolo, in ki morejo pokazati v vsakem oziru dobro izpričevalo zadnjega šolskega leta in ki so vpisani v tej šoli za prihodnje šolsko leto. Prošnje za to štipendijo, katerim se mora priložiti rojstni in krstni list, je treba vložiti do 15. julija t. l. pri društvenem uradu »I. Vojaškega veteranskega društva Cesar Franc Josip I.«, v Trstu, Via Gelsi št. 12, I. nadstr.

—t— **Šolska ladja svobodnega parobrodarstva.** Sedaj se je vendar tudi tržaškemu svobodnemu parobrodarstvu posrečilo, da si je nabavilo primerno šolsko ladjo. Je to jadrnica s štirimi jarbolami, vsebujoča 3250 ton. Imenovali so jo »Beethoven«. Zgrajena je bila leta 1904. Prvo polovico junija pride jadrnica iz Genove v Trst.

—t— **Sklep šolskega leta.** »Triester Zeitung« zahteva od tržaškega namestništva, da pravčasno odredi, da se šolsko leto na nemških državnih ljudskih šolah v Trstu letos zaključí istočasno kakor na nemških srednjih šolah. Mi pričakujemo od odgovornih faktorjev na namestništvu, da bodo vedeli primerno ceniti take-le posebne želje s Piazza Lipsie i nulica Fontane. Če je za šolsko mladino od 1. do 15. julija v Trstu prevroče v šolskih sobah, potem je prevroče za vso tržaško šolsko mladino, torej tudi za laško in slovensko in ne le za ono, ki polni nemške šole; če je pa nemškimi učiteljem delo v šoli v tem času pretežavno, potem je pretežavno tudi za laške in slovenske učitelje, in sklene naj se šolsko leto za vse šole istočasno. Če je gospodi v nemški šoli neprijetno, v juliju prihajati v šolo, naj se zaključí šola že sredi junija, ali v vsem Trstu, v mestu in okolici, ne pa le

Šolske potrebščine Marija Tičar

vseh vrst priporočaj cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 26
(nasproti „Zlate kaplje“)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnarjevih zvezkov ter vseh priprav za obrtno-nadaljevalne šole.
Cene nizke! Postrežba točna!

na Lipskem trgu in v ulici Fontana. Taki-
le privilegiji morajo nehati, zakaj ministr-
ska odredba velja menda za ves Trst.

Koroške vesti.

—k— Društvo »Gorotan« je priredilo v nedeljo popoldne pri Libeku v Šmihelu nad Pliberkom poučno predavanje. Predavala sta A. Hren, učitelj na Muti, o vzgoji otroka, in Dr. Doberšek, učitelj v Zvabeku, o uporabi sadja. Predavanje je bilo poučno, lahko razumljivo ter je zadovoljilo vse poslušalce, kar bodi prirrediteljem v zadoščenje v kljub temu, da je tamošnji kaplan Feinig agitiral proti udeležbi tega predavanja, češ: kar napravljajo učitelji, itak ni nič vredno! Kaj je hotel kaplan s tem? Čudno, da ne privoščita ljudem enkrat nekaj poučnega in koristnega, ali pa morda res dvomi na tem, da je slov. koroško učiteljstvo zmožno za predavanja? Mislimo pa, da se učiteljstvo lahko kosa z govorniki, kakor nastopajo pri shodih izobraževalnega društva. Ta nastop proti prireditvi slov. učiteljstva koroškega gotovo ni bil lepo in ne narodno delo! In to sila, da pridemo na jasno! Poučna predavanja društva »Gorotan« pa se bodo nadaljevala, kljub vsemu nasprotovanju! — Še drugega znamenitega dogodka treba omeniti ob tej priliki. Društvo »Gorotan« je priredilo o pustu plesno veselico v prid ubogih šolarjev v Šmihelu. Da bi kdo nasprotoval tako nedolžni veselici, o tem se ni sanjalo nikomur. In vendar je zopet kaplan Hornböck v Pliberku pregovoril zavedne Slovence, namenjene na veselico, da se je niso udeležili. Osem dni potem pa isti gospod ni ničesar rekel proti nemškutarskemu »Jägerballu«, ki se je tudi vršil v Šmihelu, in katerega so se Slovenci, seveda, udeležili! To so zanimivi pojavi med slovensko duhovščino na Koroškem kakor tudi značilni za tako resne čase. Slov. koroško učiteljstvo, oziroma društvo »Gorotan« ne more in ne sme molčati o tem. Prisiljeni smo torej, da vprašamo tukaj javno: jeli vodstvo koroških Slovencev soglašajo s tem postopanjem, oziroma jeli ono v zvezi z onimi kaplani?! Na to zahtevamo in pričakujemo odkritega, jasnega in resnega odgovora. Ne maramo se nikomur vsiljevati; trditi pa smemo in moramo, da je slovensko koroško učiteljstvo narodno dosti več delalo in se bolj žrtvovalo, nego morda ta ali oni izmed omenjenih gospodov. — K objavi teh dogodkov sila tudi nastopanje bogoslovcev napram raznim članom društva »Gorotan«. Ti imajo namreč navado, da ob vsaki priliki povprašujejo »Gorotance«, kaj neki še »Gorotan« dela, če se je že zbudil in ni li že popolnoma zaspal? Tukaj seveda ni prostora za naštevaje, koliko dela društvo Gorotan; marveč je za to občni zbor, kamor pa od teh gospodov nikoli ni nobenega. Sicer pa bi želeli, da bi ti gospodje konkretno opisali, koliko so oni že narodno delali. Kako nelogično je to govoričenje! Trdi se, da društvo spi in nič ne dela, kadar pa le kaj malega prihaja v javnost — že postajajo gospoda ljubosumni ter poizkušajo vse, da preprečajo vsak uspeh slov. koroškega učiteljstva! Ni dosti, da nasprotujejo sovražne oblasti — še od svojih bratov moramo dobivati brci! Jako žalostno je, da na Koroškem še niso prišli do spoznanja, da so tudi slov. koroški učitelji pri narodnem delu potrebni — da, neizogibni! Seveda, kadar so volitve — tedaj se rabijo in za delo so dobri; sicer pa jih gledajo vedno po strani. Ali res na slov. Koroškem stoji vse tako ugodno, da se z narodnimi delavci dela, kakor da bi jih bilo Bog ve koliko, namesto da bi bili veseli, da se hoče narodnemu delu pridružiti tudi slov. učiteljstvo — ki od tega nima dobička, marveč preganjanje in discipliniranje od strani oblasti.

Splošni vestnik.

Poziv! Zadnji Tovariš prinaša imena darovalcev za Cvetko Trafenikov spomenik. Le eden sošolec se je spomnil našega nega svojega tovariša. Dolžnost naša je, da se spomni vsak njegov sošolec s kakim darom za njegov spomenik. Tako bomo počastili spomin tovariša-mučenika, ki je zapustil tako rano svet in dal slovo nam in vzvišenim svojim idealom. — Prispevke sprejema tov. Simon Sekirnih, nadučitelj v Gaberju pri Rogatcu. Sošolec.

Učiteljski abiturienti iz leta 1873 obhajajo 40letnico svoje mature v pondeljek, dne 18. avgusta t. l. v Borovnici. Izmed 18 abiturientov jih živi še 9, ki so: 1. Bartelj Matija, nadučitelj v Semiču; 2. Habé Josip, nadučitelj na Dunaju; 3. Hribar Ludvik, ravnatelj meščanske šole na Dunaju; 4. Kutnar Ivan, nadučitelj v Žužemperku; 5. Lah Andrej, vodja šole v Nevljah v. p.; 6. Petkovšek Ivan, mešč. učitelj v. p. v Ljubljani; 7. Razinger Anton, učitelj v Ljubljani; 8. Rozman Florjan, učitelj v. p. Krško; 9. Žirovnik Janko, nadučitelj v Borovnici. — To so bili prvi abiturienti po novem šolskem zakonu.

Predrznost nemškega šulferajna presega letos že vse meje. Poročajo nam, da je pričel pošiljati šulferajni odličnim slovenskim županom prošnje za podpore in apelira na njih »narodno zavednost«.

Stokronski bankovci. Stokronski bankovci, ki so sedaj v prometu in ki nosijo datum 2. januarja 1910, se zopet umaknejo iz prometa. Avstroogrska banka jih bo sprejemala v plačilo najpozneje do 31. maja 1915. Od tega leta pa do leta 1921 bo možno take bankovce le še zamenjati, potem pa sploh ne bodo imeli nikake veljave več.

Organizirani švicarski abstinentje. Švicarsko abstinenčno tajništvo, ki izdaja vsako leto poročilo švicarskih abstinenčnih društev, poroča, da je letos v Švici 93.146 organiziranih abstinentov, in odpade na štirideset prebivalcev po en abstinent. V enem letu je naraslo število abstinentov za 11.000, in švicarski abstinentje upajo, da bodo prihodnje leto prekoračili prvi stotisoč.

Publikacije »Schulvereina«. To agresivno društvo je izdalo za letos svoj koledar v 30.000 izvodih, potem poseben ljudski koledar v 20.000 iztisih, koledar za decó v 200.000 iztisih. Vsem članom, katerih je nad 200.000, se dostavlja četletno izhajajoč list »Boj za nemštvo«, mesečnik »Der getreue Eckart« se tiska v 7000 eksemplarjih. Tako delajo za svoje agresivno društvo Nemci!

Zdravstvo.

+ Dr. Friedmannov serum proti jetiki. Nemški zdravnik dr. Friedmann je svoj serum proti jetiki v Ameriki za lep denar prodal, še preden je zdravstvena oblast izrekla svoje mnenje o zdravilni vrednosti tega seruma. Ameriški zdravniki so ogorčeni nad takim postopanjem dr. Friedmanna in so zveze med letem in ameriškim zdravstvenim uradom pretrgane. Dr. Friedmann dobi za svoje zdravilo v gotovini takoj 1.950.000 dolarjev, vrhutega bo pa vlek el dividende od zavodov, v katerih se bo zdravilo z njegovim serumom. Dr. Friedmann je baje določil, da ima biti njegovo zdravilo vsem bolnišnicam na razpologo po najnižji ceni za brezplačno zdravljenje ubožcev.

+ Centralni komite za pobijanje jetike je imel te dni na Dunaju svoj občni zbor. Iz vsega cesarstva so prišli zastopniki, zakaj ta komite je razširil svoj delavni krog po vseh avstrijskih deželah. Posebno važne so nekatere nove metode zdravljenja, kakor so o njih razpravljali na teh sestankih. V prvi vrsti pride solčno zdravljenje, za katero so ugodni dalmatinski in črnogorski kraji. Toplota in čisti zrak.

+ Velikansko darilo. Naš ministrski svet je sklenil dati radijski postaji dunajske Splošne bolnišnice v svrhu zdravljenja raka na razpologo 1 gram radija, ki je vreden pol milijona kron.

Razgled po šolskem svetu.

— »Ven mora!« V neki šoli na Češkem se je nedavno pripetila tale dogodbica: Prišel je nadzornik, in učitelj v prvem razredu je z otroki izvajal nalogo 1 + 1. Nekj deklici pa stvar ni šla in ni šla od rok, to se pravi z jezika. Naj se je učitelj še toliko trudil, da bi spravil iz nje, koliko je ena in ena — otrok je ves zmeden molčal. Tedaj ji hoče pomagati šolski nadzornik in ji v znamenje dvigne dva prsta. Deklica se še bolj zmede in v zadregi pogleduje enkrat učitelja, enkrat nadzornika. Končno pa boječe pove: »Gospod učitelj, ta-le gospod mora ven!«

— Iz šolske politike v Sleziiji. V Sleziiji so, kakor znano, tri narodnosti: poljska, češka in nemška. Šole pa so večidel nemške, poljskih in čeških je bore malo. In še teh, ki so, ne vzdržuje avstrijska

vlada, ampak češka in poljska narodna društva. Tako zasebno šole so vzdrževali v Poljski Ostravi poljski rodoljubi. Po velikem prizadevanju od poljske strani je bila imenovani poljski šoli podeljena pravica javnosti, a obenem je šlezijski deželni šolski svet odredil, da mora biti na tej šoli nemščina obligaten predmet. Proti tej naredbi se je poljsko - ostravska občina pritožila na upravno sodišče. In zgodilo se je, kar so Poljaki in Čehi pričakovali in si želeli. Upravno sodišče je proglasilo naredbo šlezijškega, deželnega šolskega sveta za nezakonito, s katero je hotel na poljski šoli uvesti nemščino kot obligaten predmet. Ta odlok je vsekako velikega pomena za šolstvo v Sleziiji.

— Šole pod milim nebom v Rimu. Po vzorcu gozdne šole v Charlottenburgu pri Berlinu so ustanovili nekaj novih šol pod milim nebom v Švici, na Angleškem, na Francoskem; največ takih šol pa je v Rimu. Rim ima že 16 šol pod milim nebom. Te šole imajo troje tipov: šole v poviljnih, šole na dvoriščih in šole na terasah. V te šole hodijo samo otroci, ki so slabi in ki žive v slabih stanovanjih. Za te šole izbereta otroke učitelj in zdravnik. Otroci ostanejo v šoli nepretrgoma od jutra pa do 5. popoldne, da se ne bi zdravljenje prekinilo. Šolsko delo je precej omejeno. Pounka je samo dve uri in pol na dan. Trajna jed, ki je pripravljena po starosti in boleznih, dajejo zastoj. — Vsaka šola ima svoje igrišče in poleg tega tudi skupen vrt, katerega pridelki se porabijo za kuhinjo. Te šole se bodo še pomnožile in propagatorji te misli so pripravljeno izvršiti naskok tudi na strani in na vrhove sedmih gričev večnega mesta. Rim ima seveda to dobroto, da so lahko šole pod milim nebom odprte skoro vse leto, dočim bo to pri nas trajalo vselej kvečjemu 4 ali 5 mesecev.

Snažno se oblači vsa rodovina, ki si naroči zbirko vzorcev iz češke tkalnice

Marije Jirsové

učiteljeve soproge, v Novém Hradku p. Met. (dobaviteljica dež. osrednje zveze učiteljskih društev v Češkem kraljestvu)

Dobiva se 2—8 m dolgih odrezkov cefera kanafasa, flanele, platna, modrotiska itd. Zavoj 45 m za 18 K, najlepša kvaliteta 40 m za 20 K franko, franko, tudi polovica zavoja za 9, oziroma 10 K.

Blago je stalnobaravno in močne kakovosti. Naročite in ostanite stalni odjemalci. Vzorci blaga zastonj in franko.

Jernej Bahovec

naslednik: IVAN GAJŠEK

- trgovina s papirjem -

Sv. Petra cesta št. 2.

priporočaj slavnemu učiteljstvu in drugemu občinstvu svojo bogato zalogo

šolskih potrebščin, papirja, zvezkov, šolskih knjig, pisalnega in risalnega orodja, umetnin, trgovskih knjig, razglednic itd.

C. kr. priv.

občna zavarovalnica

Assicurazioni Generali v Trstu

Ustanovljena leta 1831. — Jamstveni zakladi znašajo nad 434 milijonov kron.

Poslovni izkaz zavarovalnega oddelka za življenje.

	meseca maja 1913	od januarja 1913
Vložilo se je ponudb	1823	8926
za zavarovano vsoto	K 16,473.072-57	K 79,779.306-07
izgotovljenih polje je bilo	1535	6688
za zavarovano vsoto	K 14,709.019-05	K 60,994.552-52
Naznanjene škode znašajo	K 866.686-74	K 5,218.057-08

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

R. z. o. z.

Franciščanska ulica št. 8

priporočaj

vsakovrstne tiskovine za knjigovodstvo

za biblioteke, meščanske, obrtne in trgovske šole.

V Ceniki zastonj in poštnine prosto. V

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca maja K 72.202-46.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 2.—1/2 3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštu uih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporočaj slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Pri večjih naročilih 10% popusta.

Anton Krušič,

krojaški mojster in trgovec

v Gorici

Tržaška ulica št. 16

v lastni hiši

in Tekališče Fran Jožefa št. 39.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetiške šole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravnokar velika množina raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarov

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.

Jan Legova knjižnica I., II. in III. zvezek:

Dane.

Povest za mladino s štirimi slikami. Spisal Andrej Rapé. Spis je odlikoval s častno nagrado občinski svet ljubljanski. Cena 1 K, po pošti 16 vin. več.

Turki pred Sv. Tilmom.

Zgodovinska povest s petimi izvornimi slikami. Spisal Julij Slapšak. Spis je odlikoval s častno nagrado občinski svet ljubljanski. Cena 1-20 K, po pošti 16 v več.

Kraljestvo čebel.

Mladinski spis. Spisal Jožef Ribičič. Cena 80 vin., po pošti 16 vin. več.

Naročajte in širite naše liste in knjižice!

Naročajte Domače ognjišče!

Vodstvo Zaveze.

Prvo splešno uradniško društvo avstro-ogrske monarhije

na Dunaju, I., Wipplingerstrasse št. 25.

je ena največjih in najstarejših zavarovalnic za življen v monarhiji in izvršuje zavarovanja za življenje in rente v vseh kombinacijah.

Za izboljšanje gospodarstvenega stanja, za preskrbljenost prihodnosti navezano je posebno učiteljstvo na samopomoč potom zavarovanja življenja; ugodnosti, ki jih nudi v tem obziru Uradniško društvo, pa tudi humanitetnemu delovanju namenjene uprave Uradniškega društva kažejo učitelju, da mu je najboljša, če se oklene Uradniškega društva. Iz pravega spoznanja teh ugodnosti pridružila so se

največja učiteljska društva

Avstro-ogrske Uradniškemu društvu.

Silno ugodni zavarovalni pogoji. Nizke premije. Izplačevanje nemudoma in brez odbitka.

Garancijsko premoženje koncem I. 1912 84 milijonov kron

Stanje zavarovanj koncem I. 1912 222 milijonov kron

Izplačanih zavarovanj do konca I. 1912 121 milijonov kron

Pojasnila daje brezplačno in, ne da bi vprašalec prevzel kake obveznosti

Glavni zastop uradniškega društva

za Štajersko, Koroško in Kranjsko v Gradcu, RadetzkystraÙe 10.

Ali ste že član društva „Jubilejska samopomoč“?

Društveniki so lahko učitelji, njihove žene in učiteljice po Kranjskem, Štajerskem, Primorskem in Koroškem. V društvo se sprejemajo le oni, ki še niso stari nad 45 let.

Pri pristopu v društvo se plača pristopnina, ki se ravna po starostnih letih in sicer do 25 let 2 K 50 h, od 25 do 30 let 5 K, od 30 do 35 let 10 K, od 35 do 40 let 15 K, od 40 do 45 let 20 K; poleg tega še 2 K za prvi smrtni slučaj, 2 K letnine, 1 K vpisnine, 30 h upravnine in 20 h poštnine.

Letno se plačuje 30 h upravnine in 2 K za rezervni fond, ki je znašal koncem XII. upravne dobe 8052 K 99 h.

Po društvenikovi smrti izplača načelnštvo takoj zakonitim dedičem tolikokrat po 2 K, kolikor je društvenikov (sedaj 250). Po smrti društvenika plačajo drugi društveniki po 2 K za nadaljni slučaj smrti.

Vsa pojasnila glede pristopa v društvo daje predsednik **IVAN SCHMEIDEK**, učitelj v Krtini, pošta Dob.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani,

IV

r. z. z. o. z.

Frančiškanska ulica šte. 8.

priporočila

različne poštno in železniške tiskovine

za šolsko uporabo urejene po najnovejših uradnih vzorcih.

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Ali ste že pridobili našemu listu novega
naročnika?

Slovenska Šolska Matica

ima v svoji zalogi razprodanih „Letopisov“, I., II. in III. zv. — še vse do zdaj izišle knjige ter oddaja stalnim članom tudi prejšnje celotne letnike za navadno letnino 4 K; posamezne prejšnje knjige (snopiče itd.) dobivajo člani in učiteljskiški za polovico prodajalne cene. Nečlani pa plačajo za posamezne prejšnje knjige določeno prodajalno ceno, ki je razvidna v „Pedagoškem Letopisu“.

Posebej je izdala in založila Slovenska Šolska Matica:

1. A. Črnivec: *Navodilo k I. zvezku „Računice za obče ljudske šole“*. Cena 1 K.

2. *Spominski list* za učence in učenke, ki dobe Odpustnico. Cena 20 vin.

3. *Kren-Bajželj: Javen telovadni nastop*. Cena 60 vin.

4. *Trunk-Dimnik: Staršem šolske mladine*. Cena 2 vin.

Letnina za Slovensko Šolsko Matico znaša 4 K in se plača meseca januarja vsakega leta.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani

ima v zalogi naslednje knjige:

1. A. Rapé: *Mladini*. I., II., III. zvezek. Cena vsakemu teh treh zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1-50, s pošto 16 h več.

2. J. Slapšak: *Spisi Mišjčkovega Julčka*. I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII. zvezek. Cena vsakemu teh osmih zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1-50 s pošto 16 h več.

3. Engelbert Gangl: *Zbrani spisi za mladino*. I., II., III. zvezek. Cena vsakemu teh treh zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1-50, s pošto 16 h več.

4. Josip Ribičič: *Vsem dobrim*. Cena lično vezani knjigi K 1-50, s pošto 16 h več.

5. Janko Žirovnik: *Narodne pesmi za šolsko mladino*. I. in II. zvezek. Cena vsakemu teh dveh zvezkov brez poštnine je 20 h.

6. Emil Adamič: *Slava cesarju Francu Jožefu I.!* Spevoigra za šolsko mladino. Cena K 2.—

7. *Besedilo k E. Adamičevi spevoigri*. Cena 5 h.

8. Dr. E. Bretl: *Kako si ohranimo zdrave in trdne zobe?* Cena 20 h.

Ves izkupiček za te knjige je namenjen Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta.

Kupujte te knjige vsi, ki ljubite svoje otroke! Priporočajte jih prijateljem mladine, šole in učiteljstva!

Vse te knjige se naročajo in kupujejo v „Učiteljski tiskarni“ in v vsaki knjigotržnici.